KRATKI VODIČ KROZ PRIJEDLOG PRORAČUNA GRADA ZAGREBA ZA 2015.

Gradski je proračun složen dokument u kojem se ni stručnjacima često nije lako snalaziti. Stoga je nakana ovog kratkog vodiča ponuditi javnosti osnovne informacije o Prijedlogu proračuna Grada Zagreba za 2015. i potaknuti građanke i građane da se uključe u proračunski proces. Na mrežnim stranicama Grada dostupne su podrobnije informacije o Prijedlogu proračuna za 2015., a informacije o gradskom proračunu i proračunskom procesu u Vodiču kroz proračun Grada Zagreba.

Prema kalendaru propisanom u Zakonu o proračunu, gradski se proračun mora donositi na temelju Vladinih Smjernica ekonomske i fiskalne politike i Uputa Ministarstva financija za izradu proračuna. Budući da ove godine – do izrade ovoga prijedloga – tih dokumenata nije bilo, Grad je na temelju vlastitih procjena, krajnje oprezno i restriktivno, planirao proračun u najboljoj namjeri da bude što realističniji.

U tekstu koji slijedi iznesen je kratki prikaz prihoda, rashoda, računa financiranja i duga u razdoblju 2014.–17., te detaljnija razrada prihoda i rashoda za 2015.

PLANIRANI PRIHODI I RASHODI

Prihodi i rashodi proračuna 2015. iznosit će 6,63 mlrd. kuna, što predstavlja **smanjenje od 6,6% u odnosu na 2014.** (grafikon 1). Osnovni razlog smanjenja prihoda su planirane izmjene u oporezivanju dohotka, zbog čega su planirani i niži rashodi. Relativno stabilan i tek blago rastući proračun planiran je i za 2016.–17.

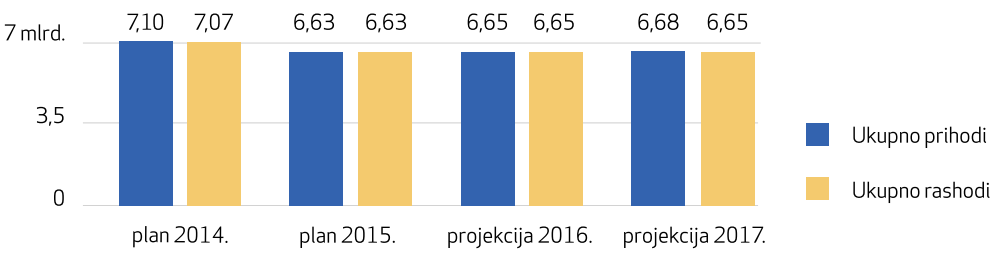

Grafikon 1: Prihodi i rashodi zagrebačkog proračuna, 2014.–17. (u mlrd. kuna)

*Gradski **proračun sadrži prihode i rashode svih gradskih proračunskih korisnika,** odnosno institucija koje je Grad osnovao i koje se većim dijelom iz njega i financiraju (npr. osnovne škole, muzeji i dječji vrtići).*

Postoje i trgovačka društva (npr. Zagrebački holding) koja je Grad osnovao za obavljanje javnih službi i djelatnosti u javnom interesu, no ona se ne financiraju većim dijelom iz gradskog proračuna, odnosno nisu proračunski korisnici, pa se ni njihovi prihodi i rashodi ne prikazuju u proračunu.

Svaka će zaposlena osoba u gradski proračun prosječno mjesečno uplatiti oko 920 kuna poreza i prireza na dohodak.

PLANIRANI PRIHODI

Ukupni prihodi će 2015. iznositi **6,63 mlrd. kuna** (grafikon 2), od čega će se gotovo dvije trećine prikupiti od **poreza i prireza na dohodak (4,3 mlrd. kuna)**. Slijede prihodi od raznih **pristojbi i naknada** (oko 1 mlrd. kuna, uglavnom od komunalnih doprinosa i naknada), te od **korištenja imovine** (452 mil. kuna, uglavnom od naknade za uporabu javnih cesta koja se plaća pri registraciji vozila, zakupa poslovnih prostora i sl.).

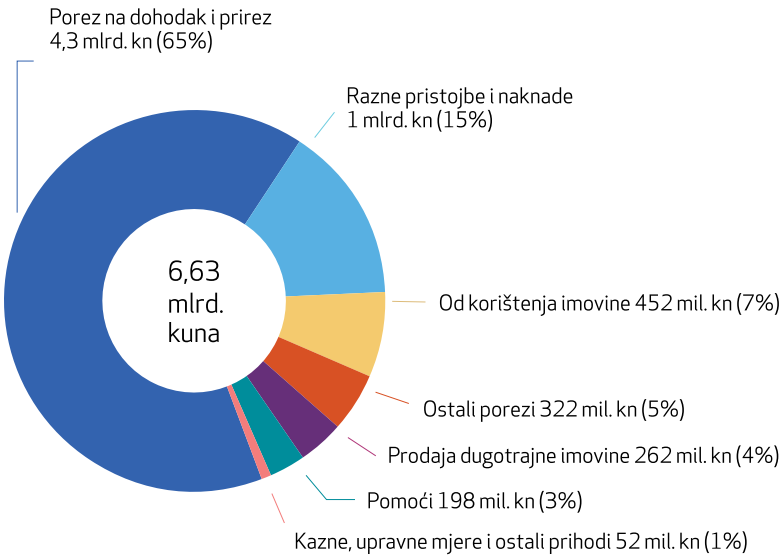

Grafikon 2: Prihodi gradskog proračuna, plan 2015.

U odnosu na 2014., **najviše će se smanjiti prihodi od poreza na dohodak** (515 mil. kuna ili 10,7%) zbog najavljenih izmjena u oporezivanju dohotka. **Najviše će porasti prihodi od prodaje dugotrajne imovine** (75 mil. kuna ili 65%), odnosno poslovnih objekata i gradskih stanova. Očekuje se i **značajno povećanje prihoda od raznih pomoći** (60 mil. kuna ili 43%) za programe

i projekte koje sufinanciraju institucije i tijela EU-a, te za projekte koje sufinancira Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

PLANIRANI RASHODI PO VRSTAMA

Ukupni rashodi će 2015. iznositi 6,63 mlrd. kuna (grafikon 3). Zbog smanjenja prihoda bilo je neophodno pažljivo planirati i smanjiti rashode, te su utvrđeni prioriteti: nastavak smanjenja proračunske potrošnje, uz štednju koja neće dovesti u pitanje redovito funkcioniranje Grada; osiguravanje iste razine stečenih prava za građane lošijeg materijalnog stanja; usklađivanje realizacije investicijskih projekata sa smanjenim proračunskim mogućnostima, te redovito podmirivanje svih ugovornih i kreditnih obveza.

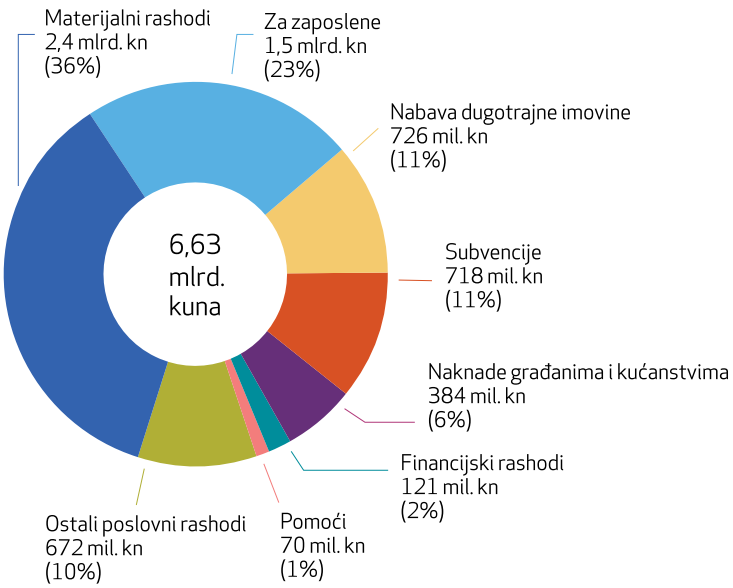

Grafikon 3: Rashodi gradskog proračuna po vrstama (ekonomska klasifikacija), plan 2015.

Po građaninu će se 2015. prosječno mjesečno trošiti oko 720 kuna.

Materijalni rashodi (2,4 mlrd. kuna) se najvećim dijelom odnose na tekuća i investicijska održavanja objekata komunalne infrastrukture (npr. održavanje javnih površina, javne rasvjete, cesta, groblja i krematorija), ali i na materijal, energiju i usluge neophodne za funkcioniranje gradskih upravnih tijela i gradskih proračunskih korisnika.

Rashodi za zaposlene (1,5 mlrd. kuna) su ukupne plaće, doprinosi i naknade za oko 11.400 zaposlenih u gradskim upravnim tijelima i u gradskim proračunskim korisnicima. To su, primjerice, zaposleni u osnovnim školama (npr. OŠ Nikole Tesle), ustanovama predškolskog odgoja (npr. dječji vrtić Bajka), kulture (npr. Muzej Grada Zagreba), zdravstva (npr. Hitna stomatološka služba), socijalne zaštite (npr. Dom za starije i nemoćne

Medveščak), Javnoj vatrogasnoj postrojbi, Zavodu za prostorno uređenje, Javnoj ustanovi "Maksimir", Zoološkom vrtu, itd.

Za nabavu dugotrajne imovine planira se utrošiti oko 726 mil. kuna ulaganjem u ceste, komunalnu infrastrukturu, poslovne i stambene objekte, ostale građevinske objekte, postrojenja i opremu i slično.

Subvencije od 718 mil. kuna planiraju se za poticanje proizvodnje i usluga trgovačkih društava, obrtnika, poljoprivrednika, malih i srednjih poduzetnika. Najveći se dio odnosi na javni gradski prijevoz, odnosno ZET (575 mil. kuna) te na zakupninu dvorane Arena (57 mil. kuna).

U odnosu na 2014. **najviše će se smanjiti rashodi za nabavu dugotrajne imovine** (257 mil. kuna ili 26%) i to u dijelu gradnje nerazvrstanih cesta, nabave poslovnih prostora te ostalih kapitalnih ulaganja. Značajnije će se smanjiti i **rashodi za tekuće donacije** (160 mil. kuna ili 30%), unutar kategorije ostalih rashoda, tj. donacije raznim udrugama, donacije za sufinanciranje javnih potreba, priredbi, korištenja sportskih objekata, potpore vrhunskom sportu i kulturi.

PLANIRANI RASHODI PO NAMJENI

Po građaninu će se 2015. prosječno mjesečno trošiti oko 720 kuna (grafikon 4). Najviše za ekonomske poslove (159 kuna), obrazovanje (149 kuna) i usluge unapređenja stanovanja i zajednice (134 kune).

Grafikon 4: Prosječna mjesečna potrošnja po namjeni, po građaninu (funkcijska klasifikacija), plan 2015. (u kunama)

Ekonomski poslovi uglavnom se odnose na javni gradski prijevoz te gradnju i održavanje cesta, ali i npr. poljoprivredu i turizam.

Rashodi za obrazovanje odnose se na predškolsko obrazovanje (zaposlene u gradskim vrtićima, subvencioniranje povlaštenih cijena gradskih vrtića i slično), te osnovno i srednjoškolsko obrazovanje (uključujući i materijalne rashode i nabavu dugotrajne imovine).

Usluge unapređenja stanovanja i zajednice u najvećem se dijelu odnose na održavanje gradske imovine i javnih površina (npr. uličnu rasvjetu).

RAČUN FINANCIRANJA

Za razliku od pojmova *prihodi* i *rashodi* koji se koriste u računu prihoda i rashoda za poslovanje te prodaju i nabavu dugotrajne imovine, u računu financiranja se za financijsku imovinu, uzimanje, davanje i otplate zajmova koriste pojmovi *primici* i *izdaci*. Primici su priljevi novca, primjerice, novac od zaduživanja, a izdaci su odljevi sredstava po tim istim kategorijama. Razlika primitaka i izdataka je *neto financiranje*, tj. iznos jednak višku/manjku iz računa prihoda i rashoda.

	Plan		Projekcija	
	2014.	2015.	2016.	2017.
Račun prihoda i rashoda				
Ukupni prihodi	7.099,3	6.628,6	6.648,5	6.678,6
Ukupni rashodi	7.067,8	6.627,0	6.647,0	6.647,0
Višak	**31,5**	**1,7**	**1,6**	**31,7**
Račun financiranja				
Primici od financijske imovine i zaduživanja	200,7	221,4	221,5	201,4
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	232,2	223,1	223,1	233,1
Neto financiranje	**-31,5**	**-1,7**	**-1,6**	**-31,7**

Tablica 1: Račun prihoda i rashoda i račun financiranja zagrebačkog proračuna, 2014.–17. (u mil. kuna)

Grad 2015. planira ukupno 221,4 mil. kuna primitaka, od čega se najveći dio (220 mil. kuna) odnosi na novo zaduživanje. Istovremeno se 223,1 mil. kuna izdataka planira za otplate postojećeg duga.

PLANIRANI DUG GRADSKOG PRORAČUNA

Direktan dug je zbroj svih proračunskih manjkova (deficita) iz tekućeg i ranijih razdoblja financiranih zaduživanjem.

Direktan dug blago će se smanjivati te će na kraju 2015. iznositi 488 mil. kuna (grafikon 5). Udio duga u proračunskim prihodima i primicima iznosi oko 7% što znači da je razina zaduženosti Grada niska te da može bez poteškoća servisirati svoj direktni dug iz redovitih prihoda i primitaka. Neophodno je napomenuti da je Gradu za dugoročno zaduživanje – prema Zakonu o proračunu – potrebna suglasnost Vlade. Grafikon 5 prikazuje visinu planiranog, a visina stvarnog duga će ovisiti o suglasnosti Vlade.

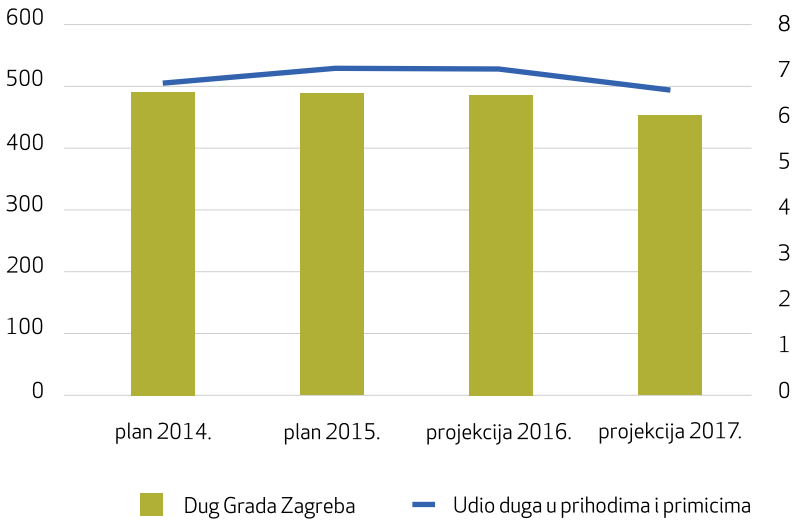

Grafikon 5: Dug Grada (u mil. kuna, lijeva skala) i udio duga u proračunskim prihodima i primicima (u %, desna skala), 2014.–17.

RAZVOJNI PROGRAMI – VAŽNIJE INVESTICIJE

U 2015. planiraju se **kapitalna ulaganja od 170,4 mil. kuna u objekte društvenih djelatnosti** (grafikon 6).

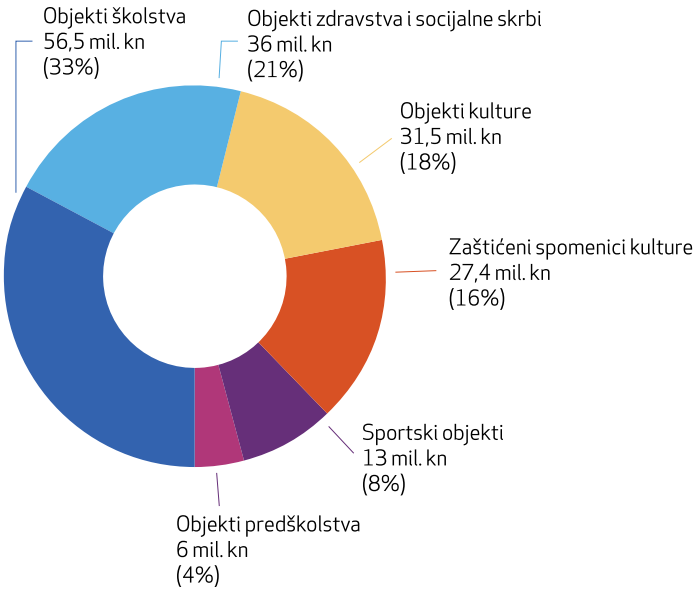

Grafikon 6: Kapitalna ulaganja u objekte društvenih djelatnosti, 2015. (u mil. kuna i %)

Neka od najvažnijih planiranih ulaganja u objekte društvenih djelatnosti u 2015. navedena su u grafikonu 7. Ovisno o projektu, ulaganja pokrivaju troškove izrade projektne dokumentacije, prenamjene prostora, adaptacije i gradnje, te rješavanja imovinskih odnosa.

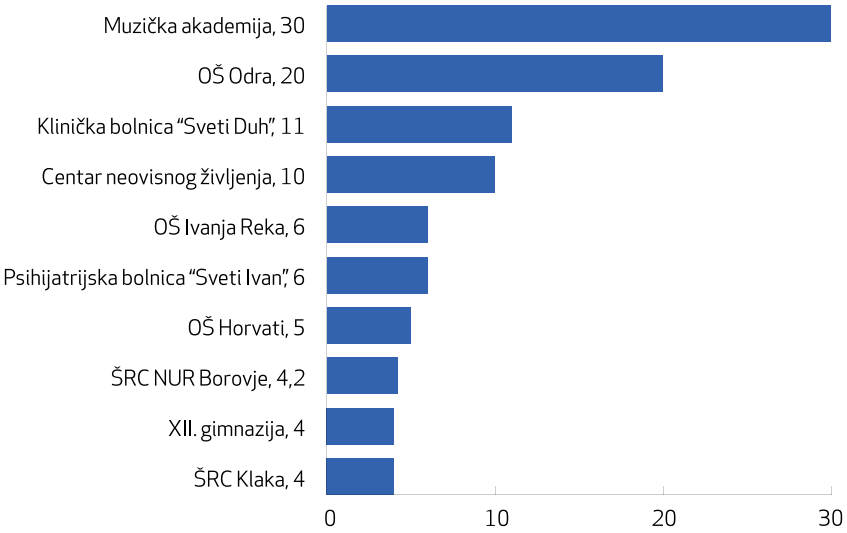

Grafikon 7: Dio najvažnijih planiranih ulaganja u objekte društvenih djelatnosti, 2015. (u mil. kuna)

Za **gradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture u 2015. planira se 345 mil. kuna** (grafikon 8).

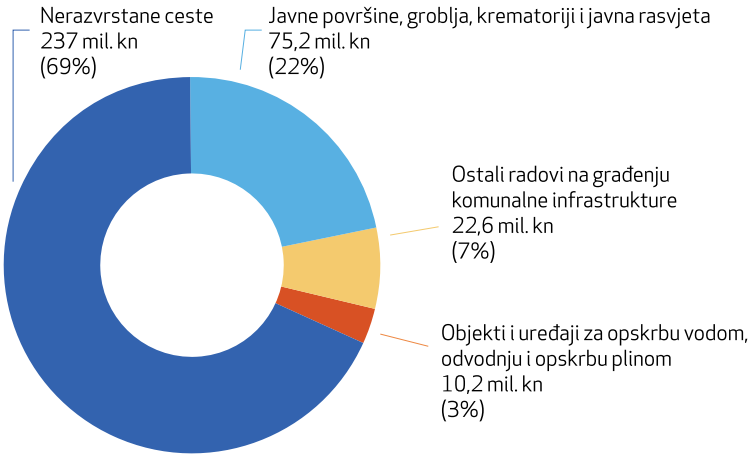

Grafikon 8: Kapitalna ulaganja za gradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture, 2015. (u mil. kuna i %)

Neka od najvažnijih planiranih ulaganja u objekte i uređaje komunalne infrastrukture u 2015. odnose se na nerazvrstane ceste (grafikon 9). Ovisno o projektu, sredstva će se upotrijebiti za izradu tehničke dokumentacije, različite etape gradnje, rekonstrukcije, te izgradnje oborinske odvodnje.

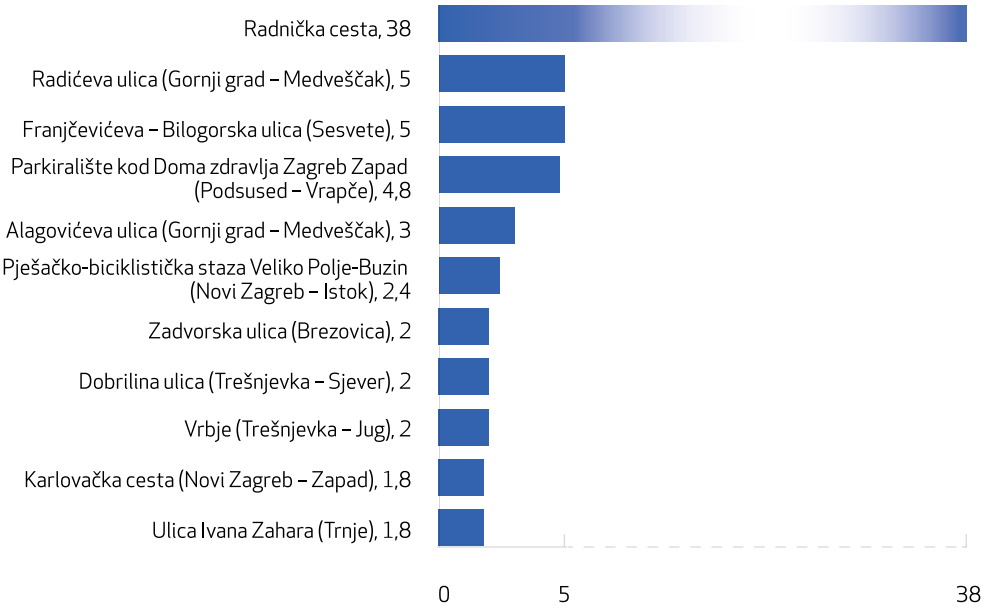

Grafikon 9: Dio najvažnijih planiranih ulaganja u nerazvrstane ceste, 2015. (u mil. kuna)

U 2015. se planira i značajan iznos (82,1 mil. kuna) za projekt Zagreb energetski efikasan grad – ZagEE, program cjelovite energetske obnove prioritetno odabranih energetski nedovoljno učinkovitih zgrada javne namjene u vlasništvu Grada, modernizacije dijela sustava javne rasvjete te primjene obnovljivih izvora energije. Ukupna planirana investicija u razdoblju 2013.–17. – za energetsku obnovu 87 zgrada i modernizaciju javne rasvjete s 3.000 SSL svjetiljki s vremenskim sustavom kontrole – procjenjuje se na 238,8 mil. kuna. Samo u 2015. energetski će se obnoviti, primjerice, dječji vrtići (Bajka, Bukovac, Cvrčak, Duga, Gajnice, Grigora Viteza, Jabuka, Jarun, Kolibri, Kustošija, Maksimir, Mali princ, Prečko, Različak, Savica, Siget, Sopot, Srednjaci, Tratinčica, Vrapče i Zrno), domovi za starije i nemoćne (Ksaver i Park), osnovne škole (Lovre pl. Matačića, Nikole Tesle i S. S. Kranjčevića), te XV. gimnazija.

ŠTO VI MOŽETE NAPRAVITI?

Gradska skupština će raspravljati o Prijedlogu proračuna za 2015., koji se do 31. prosinca 2014. mora i usvojiti. Riječ je o 6,63 mlrd. kuna. Svaka zaposlena osoba će u proračun prosječno mjesečno uplaćivati 920 kuna. Na svaku će se građanku i građanina prosječno mjesečno potrošiti 720 kuna. Uistinu je važno kako će se taj novac prikupiti i kako će se potrošiti – a to se tiče svih nas zajedno. Uz pomoć ovog kratkog vodiča i Vodiča kroz proračun Grada Zagreba, možete se kroz mjesne odbore, gradske četvrti, ili slanjem prijedloga i komentara zastupnicima u Gradskoj skupštini, i vi uključiti i pokušati utjecati na konačni proračun!

KORISNE MREŽNE STRANICE

Grad Zagreb – Službene stranice Grada Zagreba
Grad Zagreb – Financije – Gradski proračun i izvještaj o njegovu izvršenju
Gradski ured za financije – Kontakti, nadležnosti, poslovi
Gradski uredi, zavodi i službe – Detaljni podaci, kontakti, nadležnosti, poslovi
Gradska skupština – Ustrojstvo, nadležnosti, radna tijela, propisi
Gradske četvrti – Osnovni podaci, granice područja, tijela, ovlasti
Mjesni odbori – Granice područja, sjedišta, ovlasti
Zagrebački holding – Ustrojstvo, usluge, aktualnosti, kontakti
Službeni glasnik Grada Zagreba – Svi gradski propisi
Ministarstvo financija – lokalni proračuni – Proračuni svih općina, gradova i županija
Zakon o proračunu – Zakoni i propisi vezani uz proračun

NAKLADNIK Grad Zagreb, Trg S. Radića 1, Zagreb / **ZA NAKLADNIKA** Gradski ured za financije Grada Zagreba / **PRIREDIO** Institut za javne financije, Zagreb / **GRAFIČKI DIZAJN I PRIPREMA** Bachrach & Krištofić + NJI3 / **ISBN** 978-953-7479-43-5